

Malalties neurodegeneratives i demències

Codi: 101711

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500893 Logopèdia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Ingrid Fontanals Muñoz

Correu electrònic: ingrid.fontanals@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Berta Pascual Sedano

Joan Martí Fàbregas

Laura Auge Domenech

Javier Pagonabarraga Mora

Prerequisits

Es recomenable haver cursat Neurologia del llenguatge de 2n

Objectius

El temari inclou les principals malalties neurodegeneratives que determinen trastorns cognitius i del llenguatge tant en població infantil com adulta i prepara als alumnes per a l'estudi sistemàtic de la patologia del llenguatge i els trastorns neuropsicològics originats per aquestes malalties neurodegeneratives si que inclouen fonamentalment les demències i la malaltia de parkinson i parkinsonismes, s'han inclòs altres processos neurològics d'interès per a l'alumne que poden implicar afectació de la cognició, el llenguatge i/o la parla com ictus, epilèpsia, esclerosi múltiple i tce entre d'altres.

En altres assignatures del Grau de Logopèdia s'aprofundeix en aspectes específics de la rehabilitació de trastorns de llenguatge, la parla i la deglució: Neurologia del Llenguatge (101.710), Disfàgia i trastorns relacionats (101712), Innovació tecnològica aplicada (101.694), Pràcticum III (101.696).

En acabar l'assignatura es pretén que l'alumne / a sigui capaç d'identificar les principals característiques de les malalties neurodegeneratives que poden cursar amb problemes del llenguatge i / o de la parla, així com d'avaluar aquests trastorns i de plantejar una intervenció adequada. També haurà de ser conscient de les implicacions familiars i socials d'aquest tipus de trastorns i de la necessitat d'un abordatge multidisciplinari

Competències

- Actuar d'acord amb el codi deontològic de la professió: respectar el secret professional, aplicar criteris professionals de finalització i derivació dels tractaments.

- Comprometre's de manera ètica per la qualitat de l'actuació.
- Demostrar que es coneixen els límits de les pròpies competències i saber identificar si és necessari fer un tractament interdisciplinari.
- Dissenyar i gestionar projectes.
- Explorar, avaluar i diagnosticar els trastorns de la comunicació i el llenguatge, i emetre'n un pronòstic d'evolució, des d'una perspectiva multidisciplinària.
- Utilitzar les tecnologies de la comunicació i la informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar de manera ètica en els casos de pacients observats en les sessions pràctiques, així com en la interacció amb els familiars dels pacients.
2. Comprometre's de manera ètica per la qualitat de l'actuació.
3. Descriure els aspectes de la rehabilitació de les alteracions de la parla, el llenguatge i la deglució que requereixen la intervenció conjunta de professionals de diverses disciplines (neurologia, fisioteràpia, psicologia, etc.).
4. Dissenyar i gestionar projectes.
5. Identificar els principals articles del codi deontològic de la professió de logopeda i analitzar-ne les implicacions.
6. Utilitzar les tecnologies de la comunicació i la informació.
7. Utilitzar les tècniques d'exploració més adequades per diagnosticar les alteracions del llenguatge, la parla i la deglució d'origen neurològic, i per emetre'n un pronòstic d'evolució.

Continguts

a) Teoria mèdica de les demències i malalties degeneratives

I. Malaltia d'Alzheimer i altres demències

II. Malaltia de Parkinson

III. Parkinsonismes: atròfia multisistèmica, paràlisi supranuclear progressiva, i degeneració corticobasal

IV. Traumatismes crani-encefàlics i estats de la consciència

V. Ictus

VI. Malalties neuromusculars

VII. Esclerosi múltiple

VIII. Atàxies, corees i síndrome de Tourette

b) Teoria de la rehabilitació logopèdica de les demències i malalties degeneratives

I. El pacient amb demència o malaltia neurodegenerativa: canvi en la seva vida i entorn, primera visita: recollida d'informació. Valoració.

II. El llenguatge en la tercera edat

III. Teoria de la rehabilitació dels processos estudiats en teoria mèdica de les malalties degeneratives i demències:

1. Malaltia d'Alzheimer i altres demències

2. Malaltia de Parkinson

3. Parkinsonismes: atròfia multisistèmica, paràlisi supranuclear progressiva, i degeneració corticobasal

4. Traumatismes crani-encefàlics i estats de la consciència
5. Ictus
6. Malalties neuromusculars
7. Esclerosi múltiple
8. Atàxies, corees i síndrome de Tourette
9. Epilèpsia, encefalopaties progressives i infeccions del SNC
10. Altres patologies

Metodologia

L'assignatura consta de dues parts, teòrica i pràctica:

Part teòrica (80%)

a) Teoria mèdica de les demències i malalties degeneratives. Consistent en classes teòriques (40%).

b) Teoria de la rehabilitació logopèdica de les demències i malalties degeneratives. L'alumnat treballarà els continguts de l'assignatura a partir de casos clínics (40%).

Part pràctica (20%)

Observació directa de pacients del dispensari de l'Escola de Patologia del Llenguatge (EPL) de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	42	1,68	2, 3, 4, 6, 7
Pràctiques	20	0,8	1, 2, 3, 4, 7
Tipus: Supervisades			
Estudi cas clínic	38,5	1,54	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i treball en equip	120	4,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

Els alumnes se'ls avaluarà mitjançant un exàmen teòric tipus test i un treball pràctic.

Qualificació final

S'obtéindrà de la mitjana ponderada entre les qualificacions de les tres parts de la assignatura: les dues parts teòriques (mèdica i rehabilitació) i la part pràctica d'acord amb la següent proporció:

- . 40% teoria mèdica de les demències i malalties degeneratives (EV1). Primer període avaluatiu
- . 40% teoria de la rehabilitació logopèdica de les malalties degeneratives i demències (EV2). Segon període avaluatiu
- . 20% pràctica (EV3). Primer o segon període avaluatiu en funció del grup de pràctiques

Les evidències 1 i 2 seran presencials i escrites, mitjançant una prova tipus test. L'evidència 3 serà presencial i escrita mitjançant l'anàlisi d'un cas pràctic

Totes les proves són de caràcter individual.

Cal superar (amb una nota de 5 o més punts) cadascuna de les tres parts per separat per tal d'obtenir la nota final de l'assignatura.

Es considerarà assignatura superada si la mitjana ponderada de les tres parts és de 5 o més punts

En cas de suspendre alguna/es de les parts, la recuperació es farà només de les parts no superades i es guardarà la resta de qualificacions per a fer la mitjana ponderada posterior.

Es considerarà alumne/a NO AVALUABLE quan NO hagi lliurat evidències d'aprenentatge per un pes mínim del 40%.

RECUPERACIÓ

Per poder optar a la recuperació cal haver estat avaluat en un mínim de 2/3 de la nota final.

No es preveu que l'alumnat de 2^a o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable

En cas que l'estudiant tingui dificultats per entendre els enunciats de les proves escrites en català (p.ex., per ser estudiant d'intercanvi, etc.) pot demanar la prova en castellà sempre que ho faci abans de la setmana 4 per escrit a la coordinació de l'assignatura.

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1 Part mèdica (test)	40	2,5	0,1	1, 3, 5, 7
EV2 Part rehabilitadora (Estudi de casos)	10	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
EV2 Part rehabilitadora (test)	30	2	0,08	1, 2, 3, 6, 7
EV3 Part pràctica	20	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

- Aguilar i Casacuberta, Montserrat. Cuidar en casa a personas mayores con dependència. Diputació de Barcelona. ISBN 978-84-9803-004-4

- Bastida & Debes de Yela. Las demencias y la enfermedad de Alzheimer: una aproximación práctica e interdisciplinar. Editorial ISEP, 2004.
- Fejerman. Neurología pediátrica Editorial Médica Panamericana, 2007.
- Juncos, O. Barcelona: Lenguaje y envejecimiento. Bases para la intervención. Masson. 1998
- Korczyn, AD. Vascular parkinsonism-characteristics, pathogenesis and treatment. Nature Reviews Neurology 2015; 11(6):319-26
- Lopez-Sendón JL, Men MA, de Yébenes, JG. Drug-induced parkinsonism in the elderly: incidence, management and prevention. Drugs & Aging 2012; 29:105-118
- Luria. Fundamentos de neurolingüística .Editorial Toray-Mason ,1980
- Martínez-Fernández R, Gasca-Salas C, Sánchez-Ferro A, Obeso JA. Actualización en la enfermedad de Parkinson. Revista Medicina Clínica Las Condes 2016; 27(3) 363-379.
- Martínez-Sánchez F, Meilán JJ, Carro J, Gómez Íñiguez C, Millian-Morell L, Pujante Valverde IM, López-Alburquerque T, López DE. Speech rate in Parkinson's disease: A controlled study. Neurologia. 2016 Sep;31(7):466-72.
- Meilán y Criado Gutiérrez, 2017 . Enfermedad de Alzheimer y otras demencias neurodegenerativas: aspectos psicosociales.
- Neurología pediátrica .Natalio Fejerman. Editorial Panamericana, 2007
- Peña-Casanova. Neurología de la conducta y neuropsicología . Editorial Médica Panamericana, 2007.
- Respondek G, Stamelou M, Kurz C et al. The phenotypic spectrum of progressive supranuclear palsy: a retrospective multicenter study of 100 definite cases. Movement Disorders 2014; 29: 1758-66
- Stamelou M. Bhatia KP. Atypical parkinsonism: diagnosis and treatment. Neurologic Clinics 2015;33:39-56
- Víctor & Adams. Principios de neurología. 10ª edición, 2017.
- Manual del cuidador de enfermos de Alzheimer. VVAA. Ed. Mad, SL. 2005.
- Weiner & Klajn López. Manual de enfermedad de Alzheimer y otras demencias. Editorial Médica Panamericana, 2010
- Weiner & Lipton. Masson, 2005. Demencias: investigación, diagnóstico y tratamiento.
- Zarranz. Neurología. 6ª edición, 2018.
- Praxias bucofonatorias - Logopedia - logopedaencasa.es. (2017). logopedaencasa,
- <http://www.logopedaencasa.es/ejercicios/praxias-bucofonatorias/>

* En negreta la bibliografía más representativa

Programari

no aplicable